

Dr Stela Filipi-Matutinović
Univerzitetaska biblioteka "Svetozar Marković"
stela@unilib.bg.ac.rs

Autorska prava i otvoreni pristup informacijama

Intelektualna svojina

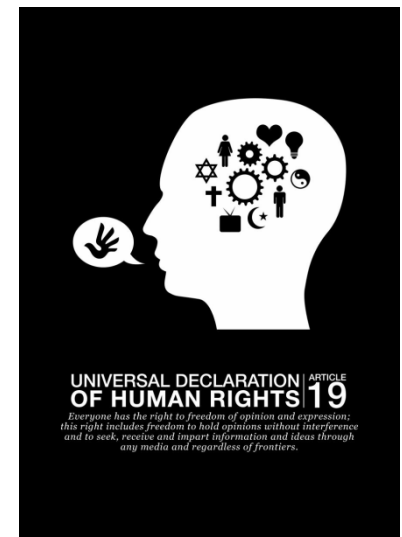

ЗАВОД ЗА
ИНТЕЛЕКТУАЛНУ
СВОЈИНУ

Obuhvata autorsko pravo i pravo industrijske svojine. Zakoni su nacionalni, ali postoji jaka međunarodna regulativa.

Zakoni kojima se štiti intelektualna svojina mogu da predstavljaju ozbiljnu prepreku za ostvarivanje prava na slobodu informisanja, predviđena Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima.

Istim zakonima regliše se intelektualna svojina u sferi nauke i obrazovanja, industrije i zabave.

Autorsko pravo

Nacionalni zakon o autorskom pravu štiti od bespravnog korišćenja pisana dela, baze podataka, softver, muzička dela, tonske zapise, koreografiju, likovna i arhitektonska dela.

Zakon štiti i ekspresiju ideja, procedure, metode, koncepte, otkrića, izbor, uređivanje činjenica u bazama podataka, ali ne i same činjenice.

Ideje nisu zaštićene, ali izražavanje ideja i umnožavanje autorskih dela jeste.

Autorsko pravo

Zaštita autorskog dela počinje momentom njegovog fiksiranja u bilo kom mediju – papirnom, elektronskom, magnetnom itd.

Autor ima pravo na to da se delo uvek pripisuje njemu i da se čuva integritet dela. Da bi delo bilo publikovano (umnoženo i distribuirano), autori prenose ugovorom svoja prava na izdavača.

To ih može dovesti u nepovoljnu poziciju, da ne mogu da koriste sopstvene rezultate u nastavi, kasnijim radovima, na veb sajtu i sl.

Treba veoma pažljivo čitati ugovore sa izdavačima!

Autorska prava za pisana dela

- **Nosioci su ili izdavači (oko 80%) ili autori**
- **Nasledna su i važe do 70 godina od smrti autora ili koautora**
- **Za mnoga dela iz 20. veka ne zna se ko je nosilac autorskog prava (izdavači više ne postoje, autorovi naslednici nisu poznati ...)**
- **Google je započeo sa skeniranjem svih knjiga iz fondova velikih biblioteka, ali su ga udruženi izdavači SAD tužili sudu ...**

Autorski ugovori

Većina izdavača, posebno komercijalnih, traži da autor prenese isključivo pravo na svoj rad na izdavača.

Ukoliko ugovor ne predviđa neke izuzetke, to znači da autor ako želi da pošalje kolegama ili studentima tekst, mora da traži odobrenje od izdavača, i da plati naknadu nosiocu autorskih prava – izdavaču!

UGOVOR O PRENOSU AUTORSKIH PRAVA

____/____/201__

1. Strane u ugovoru

Autor (koautori)

I Institut za arhitekturu i urbanizam Srbije (u daljem tekstu "Izdavač");

Naslov

rukopisa _____

(dalje u tekstu "Prilog").

Časopis "ARHITEKTURA I URBANIZAM" (u daljem tekstu "Publikacija")

godina _____ sveska _____ broj _____

2. Predmet ugovora

A. Autorska prava

1. Autorska prava za gore pomenut Prilog, ako je objavljen u Publikaciji, ovim se neopozivo prenose na Izdavača. Autorska prava obuhvataju ekskluzivno pravo na elektronsko skladištenje, reprodukovanje i distribuiranje Priloga u celosti ili neke njegove delove, u svetu, uključujući objavljivanje, ponovno štampanje, prevodjenje, fotografske reprodukcije, mikrofilm, elektronska forma (onlajn i oflajn), ili bilo kakve druge reprodukcije slične prirode.

2. Dole potpisani garantuju i zastupaju da je Prilog originalan i da prethodno nije objavljivan nigde u sličnoj formi, i da autor/ka Priloga, izuzev materijala koji je jasno ustanovljen kao originalan izvor sa odobrenjima od vlasnika autorskih prava kada je to potrebno; i da on/ona imaju punomoćje i ovlašćenje da učine i izvrše izdavanje dozvole Izdavaču; i da on/ona nisu dali ni pripisali ikakva prava za Prilog bilo kom drugom licu, izdavaču ili subjektu; i da je Prilog podložan autorskim pravima; i da Prilog ne povređuje nijedno postojeće pravo privatnosti, autorskog prava, zaštitnog znaka, patenta, zakonskog prava ili prava svojine i drugih prava; i da Prilog ne sadrži građu koja povređuje prava, koja je klevetnička, nepristojna ili na neki drugi način nezakonita; i da su on/ona pribavili sve neophodne dozvole od vlasnika autorskih prava ili od njegovog pravnog zastupnika kadgod je odlomak teksta citiran iz materijala sa autorskim pravom ili je tabela, podatak ili neka druga građa uzeta iz takvog materijala.

3. Ukoliko Prilog sadrži bilo kakav material koji je zaštićen autorskim pravom, Autorova odgovornost je da dobije dozvolu od vlasnika autorskog prava da reprodukuje takav material u njegovom/njenom radu pre predaje tog rada i njegove potonje publikacije. Dole potpisani se slažu da će Izdavaču dati dozvolu/e na zahtev. Dole potpisani brane i obešteti Izdavača, i smatraće Izdavača nevinim od bilo kakvog gubitka, troška ili štete nastale zbog bilo kakve tužbe ili parnice od strane

treće strane za povredu autorskih prava ili zbog kršenja bilo kojih od prethodno određenih garancija kao posledice objavljivanja Priloga.

4. Dole potpisani izjavljuju da bilo koje lice koje se naziva koautorom Priloga je svesno pravila i slaže se sa njima. Dole potpisani potpisuje i prihvata odgovornost za prenošenja ovog prava na bilo kog ili na sve koautore. Dole potpisani izjavljuju da iskaz ili mišljenje dato u Prilogu su izraz Autora. Odgovornost za sadržaj Priloga je na Autorima, ne na Izdavaču.

5. Autori zadržavaju svojska prava, ne samo autorska prava, već i prava na patent. Autori zadržavaju prava da ponovo upotrebe bilo koji deo rada, bez nadoknade, u budućim radovima samog/ih Autora, uključujući knjige, predavanja i prezentacije u svim medijima, pod uslovom da je Publikacija pravilno pripisana Autoru od strane Izdavača i odgovarajućom napomenom o autorskim pravima je to istaknuto. Autori zadržavaju pravo da objave Prilog na svoj lični veb-sajt i na javno dostupnom serveru svojih poslodavaca. Takva objava je ograničena na nekomercijalni pristup i ličnoj upotrebi drugih, i mora jasno biti naznačeno da, time što se ističe "© Institute of Architecture and Urban & Spatial Planning of Serbia", autorska prava za ovaj Prilog imaju Institut za arhitekturu i urbanizam Srbije. Iako je dozvoljeno Autorima da ponovo upotrebe delove Rada u drugim radovima, ovo ne uključuje davanje dozvola trećoj strani da ponovo štampa, objavljuje ili neku drugu vrstu ponovne upotrebe. Izdavač mora postupati sa svim takvim zahtevima treće strane.

6. Ovaj ugovor mora biti potpisan od strane bar jednog od Autora koji je dobio saglasnost koautora tamo gde je to prikladno. Ako su Autori zaposleni i pripremali su svoj rad kao deo svog posla, prava na Prilog inicijalno pripadaju njihovom poslodavcu. U tom slučaju, kada dole potpisani potpiše ugovor o prenosu autorskih prava, Izdavač pretpostavlja da je dole potpisani ovlašćen da to učini od strane njegovog/njenog poslodavca i da je njegov/njen poslodavac pristao na sve uslove ovog ugovora.

7. Dole potpisani priznaje Izdavaču pravo da objavljuje, distribuira i ponovo štampa Prilog u svim formama i medijima, i pokazuje da prihvata sve druge gore navedene stavke.

AUTOR (štampano IME i PREZIME i

POTPIS) _____

Poštanska adresa

Telefon

Licence za elektronske publikacije

Elektronske publikacije nisu fizički objekti, te se one ne kupuju nego se plaća pristup na osnovu licenci.

O odredbama velikog broja licenci ne može se pregovarati – one su unapred zadate i korisnik, bio to pojedinac ili biblioteka, ih prihvata klikom na polje “**I agree**” prilikom pristupa elektronskom dokumentu – filmu, muzici, softveru itd.

Licencnim ugovorima koje potpisuju sa onima na čijem se serveru nalazi materijal koji im je potreban, biblioteke mogu da obezbede i prava koja prevazilaze okvira prava korišćenja prema zakonima o autorskim pravima.

Konzorcijske licence za elektronske publikacije

KoBSON potpisuje ugovore sa izdavačima u ime biblioteka, te ne postoji ograničenje koliko puta će neki članak biti skinut sa sajta izdavača, već samo ograničenje da se ne može preuzeti ceo broj od korica do korica odjednom.

Kada ne bi bilo licencnog ugovora kojim je to regulisano, to bi po zakonu o autorskim pravima bila povreda prava na umnožavanje dela, jer to pravo pripada isključivo nosiocu autorskih prava.

Nekomercijalne licence

Za korisnike je posebno značajan materijal koji je preko interneta dostupan u režimu otvorenog pristupa, ali za koji se zna ko je autor, odnosno ko preuzima odgovornost za sadržaj.

Ovakav materijal je često zaštićen nekomercijalnim licencama, kao što su na primer **GNU ili **Creative Commons** licence.**

Postoji i mnogo materijala na svetskoj mreži koji nije zaštićen nikakvim licencama.

Zakon o autorskim pravima RS

("Sl. glasnik RS", br. 104/2009, 99/2011 i 119/2012)

Član 46

Dozvoljeno je fizičkom licu da bez dozvole autora i bez plaćanja autorske naknade umnožava primerke objavljenog dela za lične nekomercijalne potrebe...

Umnoženi primerci dela iz stava 1. ovog člana ne smeju se stavljati u promet niti koristiti za bilo koji drugi oblik javnog saopštavanja dela.

Odredba stava 1. ovog člana ne odnosi se na:

- 1) snimanje izvođenja, predstavljanja i prikazivanja dela;...
- 6) **umnožavanje pisanih dela u obimu cele knjige, osim ako su primerci te knjige rasprodati najmanje dve godine;**
- 7) umnožavanje notnih zapisa muzike, osim ručnim prepisivanjem.

Izuzeci iz zakona RS, član 55

Bez dozvole autora, a uz obavezu plaćanja autorske naknade, dozvoljeno je, u obliku zbirke namenjene nastavi, ispitu ili naučnom istraživanju, umnožavanje na papiru ili sličnom nosaču, putem fotokopiranja ili bilo kojeg oblika fotografske ili slične tehnike koja daje slične rezultate, odlomaka objavljenih autorskih dela, pojedinačnih kratkih objavljenih autorskih dela u oblasti nauke, književnosti i muzike ili pojedinačnih objavljenih autorskih dela fotografije, likovne umetnosti, arhitekture, primenjene umetnosti, industrijskog i grafičkog dizajna i kartografije ako se radi o objavljenim delima više različitih autora, osim ako to autor izričito ne zabrani.

Autorska prava i plagijarizam

- **Plagijarizam je korišćenje tuđih reči i rezultata bez navođenja originalnog izvora.**
- **Danas se to lako otkriva uz pomoć široko dostupnih softvera, kao i Google i Yahoo pretraživača.**
- **Za razliku od bespravnog umnožavanja nije krivično delo ukoliko ne dovodi do materijalne koristi, ali podleže disciplinskoj i moralnoj odgovornosti, posebno u nauci.**

Informatička revolucija

- Pojava elektronskih nosilaca informacija, interneta, svetske mreže i pretraživača, ličnih računara i „pametnih“ mobilnih telefona promenila je svet.
- Za nauku to je pre svega revolucija u načinu širenja informacija i količini raspoloživih informacionih izvora u e-obliku.
- Broj mobilnih pretplatnika jednak je broju stanovnika Zemlje i telefoni će zameniti kompjutere.

Nauka danas

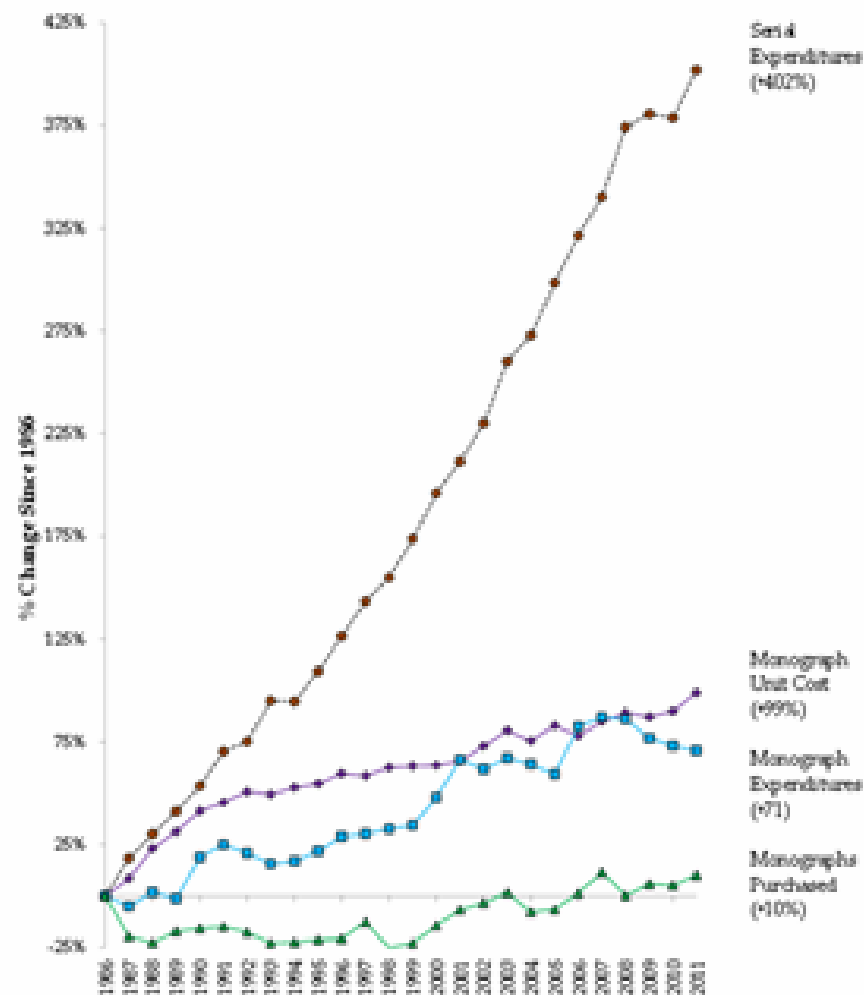
- Broj naučnika danas prevazilazi ukupan broj svih koji su ikada stvarali
- Količinu prikupljenih podataka naučnici ne mogu postići da analiziraju
- Podaci su dostupni na vebu u mašinski čitljivoj formi u obliku teksta, multimedija, na društvenim mrežama...
- Mašinska analiza podataka omogućava uočavanje modela, povezivanje podataka dobijenih istraživanjima u različitim vremenima, laboratorijama i naučnim oblastima i postojeći sistem zaštite autorstva ometa maksimalno moguć učinak.

Cena informacionih izvora

1986-2011:
cene knjiga su
porasle 99%
a cene časopisa su
porasle 402%
(podaci Američkog
Udruženja naučnih
biblioteka)

Monograph & Serial Costs in ARL Libraries, 1986-2011

Source: ARL Statistics 2010-2011, Association of Research Libraries, Washington, DC

Profit komercijalnih izdavača

2010/2011 Profits for Commercial Publishers

	<u>Profits</u>	<u>Revenues</u>	<u>Profit Margin</u>
• Elsevier	\$1.2B	\$2B	36%
• Wiley	\$106M	\$253M	42%
• Springer	\$467M	\$1.4B	34%
• Informa	\$74M	\$230M	32%
• Apple			24%
• Google			27%

Komercijalni časopisi

Većinu najuticajnijih časopisa objavljuje nekoliko komercijalnih izdavača (Elsevier, Springer, Wiley-Blackwell, Taylor and Francis ...), i na njima enormno zarađuju, dižući cene svake godine za nekoliko %.

Pošto praktično drže monopol na “kvalitetnu” nauku, umesto servisa za širenje rezultata istraživanja, postali su kočnica jer su zbog cene nedostupni mnogima.

Ugovor Springer sa autorima

Copyright Transfer Statement

The copyright to this article is transferred to Springer (respective to owner if other than Springer and for U.S. government employees: to the extent transferable) effective if and when the article is accepted for publication. **The author warrants that his/her contribution is original and that he/she has full power to make this grant.** The author signs for and accepts responsibility for releasing this material on behalf of any and all co-authors. **The copyright transfer covers the exclusive right to reproduce and distribute the article, including reprints, translations, photographic reproductions, microform, electronic form (offline, online) or any other reproductions of similar nature.**

An author may self-archive an author-created version of his/her article on his/her own website and his/her institution's repository, including his/her final version; however he/she may not use the publisher's PDF version which is posted on www.springerlink.com.

Furthermore, the author may only post his/her version provided acknowledgement is given to the original source of publication and a link is inserted to the published article on Springer's website. The link must be accompanied by the following text: "The original publication is available at www.springerlink.com".

Please use the appropriate DOI for the article (go to the Linking Options in the article, then to OpenURL and use the link with the DOI). Articles disseminated via www.springerlink.com are indexed, abstracted, and referenced by many abstracting and information services, bibliographic networks, subscription agencies, library networks, and consortia.

After submission of this agreement signed by the corresponding author, changes of authorship or in the order of the authors listed will not be accepted by Springer.

Journal _____

Title of article _____

Author(s) _____

Author's signature _____

Date _____

Da li je situacija prihvatljiva?

Apsurdna situacija, u kojoj na rezultatima rada naučnika koji su istraživanja vršili koristeći društvene fondove zarađuju komercijalni izdavači, dovela je do stvaranja **Pokreta za otvoreni pristup**.

Podsticaj Pokretu dali su i:

- pojava Interneta koji omogućava brz protok informacija,
- porast cena i smanjenje budžeta svetskih biblioteka.

Otvoreni pristup

podrazumeva da svaki korisnik koji ima pristup internetu bilo gde u svetu ima pravo da čita, preuzima, čuva, štampa i koristi digitalni sadržaj radova objavljenih u otvorenom pristupu, sa jedinom obavezom da ih korektno citira.

Otvoreni pristup

Otvoreni pristup naučnoj literaturi ostvaruje se u dva glavna, međusobno komplementarna oblika:

- **samoarhiviranjem i izgradnjom mreže institucionalnih ili disciplinarnih repozitorija, kojima se povećava dostupnost i vidljivost naučne produkcije određene institucije, ili određene naučne discipline, pri čemu je rad moguće uneti pre recenziranja (preprint), ili već recenziran i negde objavljen (postprint); (GREEN)**
- **objavljivanjem radova u časopisima koji su u otvorenom pristupu, u potpunosti ili delimično - tzv. hibridni časopisi (GOLD).**

Pravo pristupa ne zadire u zakon o autorskom pravu, jer vlasnik autorskog prava kratkom izjavom - licencom (npr. CC licencom) daje pristanak na otvoreni pristup svom radu, s tim da mu ostaje pravo na ispravno navođenje autorstva i ona prava koja je rešio da zadrži – na primer pravo na komercijalnu eksploataciju dela.

Bez pristanka autora u otvorenom pristupu mogu biti samo ona dela za koja su autorska prava istekla.

Politika zaštite autorskih prava po izdavačima i finansijerima

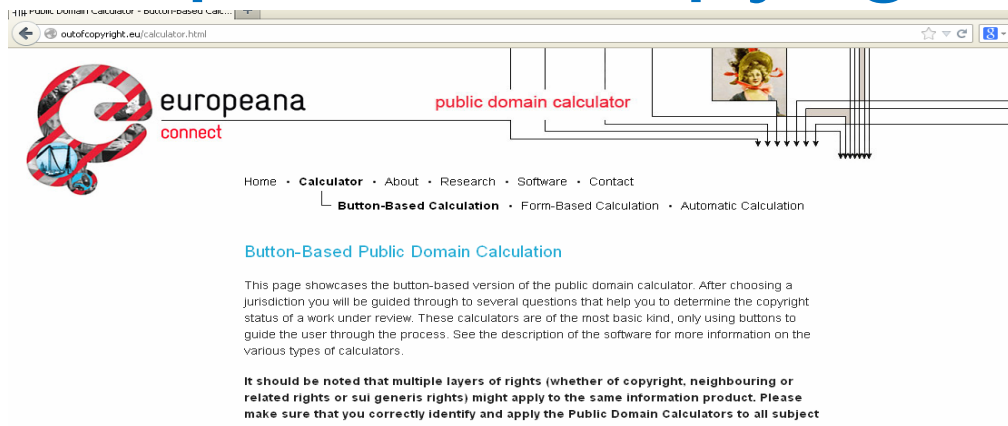
<http://www.sherpa.ac.uk/romeo/>,
<http://www.sherpa.ac.uk/juliet/>

The screenshot shows the SHERPA/ROMEO website. At the top, there is a green header with the SHERPA/ROMEO logo and the tagline "opening access to research". Below the header, there is a navigation menu with links for Home, Search, Journals, Publishers, FAQ, Suggest, and About. The main content area is titled "Publisher copyright policies & self-archiving". On the left, there is a search box with options for "Journal titles or ISSNs" and "Publisher names", and a search button. On the right, there are sections for "RoMEO News", "Special RoMEO Pages", "Additions and Updates", and "Other SHERPA Services". The JISC logo is visible in the bottom right corner.

The screenshot shows the SHERPA/JULIET website. At the top, there is a green header with the SHERPA/JULIET logo and the tagline "opening access to research". Below the header, there is a navigation menu with links for Home, Search, Funders, Key to symbols, Notify a policy, and About. The main content area is titled "Research funders' open access policies". On the left, there is a search box with the label "Funders' Name or Country keywords:" and a search button. On the right, there are sections for "JULIET News", "Special JULIET Pages", "Additions and Updates", and "Other SHERPA Services". The JISC RLUK logo is visible in the bottom right corner.

Autorova obaveza je da obezbedi dozvole pre predaje rada izdavaču

<http://outofcopyright.eu/calculator.html>

The screenshot shows the website's header with the 'europeana connect' logo and a navigation menu. The main content area is titled 'public domain calculator' and features a 'Button-Based Public Domain Calculation' section. A disclaimer is visible at the bottom of the page.

europaana connect

public domain calculator

Home • Calculator • About • Research • Software • Contact

Button-Based Calculation • Form-Based Calculation • Automatic Calculation

Button-Based Public Domain Calculation

This page showcases the button-based version of the public domain calculator. After choosing a jurisdiction you will be guided through to several questions that help you to determine the copyright status of a work under review. These calculators are of the most basic kind, only using buttons to guide the user through the process. See the description of the software for more information on the various types of calculators.

It should be noted that multiple layers of rights (whether of copyright, neighbouring or related rights or sui generis rights) might apply to the same information product. Please make sure that you correctly identify and apply the Public Domain Calculators to all subject

Button-Based Public Domain Calculation

This page showcases the button-based version of the public domain calculator. After choosing a jurisdiction you will be guided through to several questions that help you to determine the copyright status of a work under review. These calculators are of the most basic kind, only using buttons to guide the user through the process. See the description of the software for more information on the various types of calculators.

It should be noted that multiple layers of rights (whether of copyright, neighbouring or related rights or sui generis rights) might apply to the same information product. Please make sure that you correctly identify and apply the Public Domain Calculators to all subject matter that qualifies for protection.

It is recommended that all information boxes be carefully read prior to answering a question in the calculators.

Where an event is mentioned in the calculator as the starting point for the calculation of a set number of years, for the purposes of the calculator, the event should be taken as occurring on the first day of January of the year following that in which it actually took place.

Please select your Calculator

Slovenia

Load

Disclaimer

The Public Domain Calculator is not intended to replace the case-by-case assessment by a legal expert of the public domain status of a copyrighted work or other protected subject matter. For legal certainty as to whether the term of protection of copyright or related rights has expired please contact a legal professional.

The Public Domain Calculator is intended to provide the public domain status of examined material exclusively in the selected jurisdiction. Where an EU Member State has overseas or other special-

Into which of the following categories does the examined item fall? ⓘ

First fixation of a film ⓘ

Unoriginal Database ⓘ

Broadcast ⓘ

Performance ⓘ

Phonogram ⓘ

Literary or artistic work ⓘ

A topography of integrated circuits

An edition of a work in which copyright has expired, which is the result of a scientific endeavour and which is essentially different from known editions of the same work ⓘ

Back Reset

What kind of work is it?

Other

An official legislative, administrative or judicial text

A folk literary or artistic creation

Back

Reset

Copyright in the examined work has expired. Please note that a single item might be protected by multiple layers of rights. You may need to apply the Public Domain Calculator again to examine whether additional rights apply, such as copyright protection in any other relevant literary or artistic work, producers' rights in any relevant phonogram, performers' rights in any performance that may be fixated in such a phonogram, broadcasting organisations' rights over a relevant broadcast, any relevant database rights or other sui generis rights have expired. ⓘ

Back

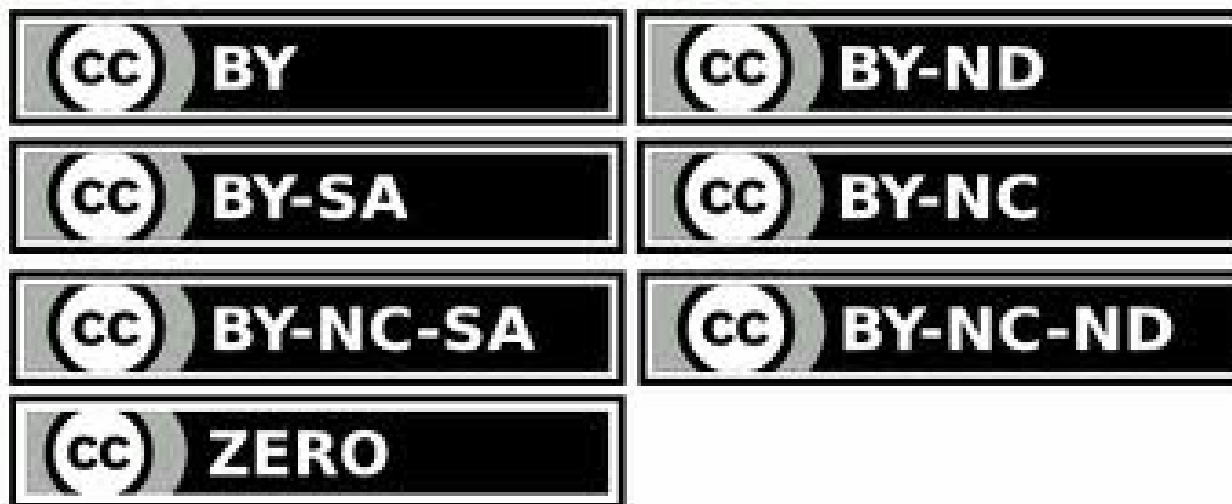
Reset

Otvoreni pristup

Svakom je autoru u interesu da njegov rad bude dostupan što većem broju čitalaca, kako bi rezultati njegovih istraživanja imali što veći odjek, što može uticati i na napredovanje njegove karijere, a istovremeno i da mu se autorstvo prizna jer mu ono obezbeđuje naučnu reputaciju.

<http://creativecommons.org.rs/?q=licence>

Creative Commons

Autorstvo 3.0 Srbija

KORPORACIJA CREATIVE COMMONS NIJE ADVOKATSKA KANCELARIJA I NE PRUŽA PRAVNE USLUGE. DISTRIBUCIJOM OVE LICENCE NE USPOSTAVLJA SE PRAVNI ODNOS S CREATIVE COMMONS. CREATIVE COMMONS DAJE OVU INFORMACIJU «OVAKVU KAKVA JE». CREATIVE COMMONS NE DAJE NIKAKVA JEMSTVA ZA DATU INFORMACIJU I NE ODGOVARA ZA ŠTETU U VEZI S NJOM.

Ugovor o licenci (Licenca)

DELO (KOJE JE U DALJEM TEKSTU DEFINISANO) SE DAJE NA RASPOLAGANJE POD USLOVIMA OVE CREATIVE COMMONS JAVNE LICENCE («CCJL» ili «LICENCA»). DELO JE ZAKONSKI ZAŠTIĆENO AUTORSKIM I SRODNIM PRAVIMA I/ILI DRUGIM MERODAVNIM PRAVOM. SVAKO KORIŠĆENJE DELA PROTIVNO OVOJ LICENCI ILI ZAKONU JE ZABRANJENO.

KORIŠĆENJEM DELA NA NAČIN KOJI ODGOVARA NEKOM OD PRAVA KOJA SE USTUPAJU OVOM LICENCOM, STICALAC LICENCE DOBROVOLJNO PRIHVATA OBAVEZE IZ OVE LICENCE, A DAVALAC LICENCE, U SKLADU S OVIM UGOVOROM (LICENCOM), USTUPA STICAOCU LICENCE PRAVA IZ OVE LICENCE NA OSNOVU TAKVOG PRIHVATANJA LICENCNIH OBAVEZA.

1. Definicije

- a. „Prerada“ je Delo u kome su prepoznatljivi karakteristični elementi prerađenog (izvornog) Dela (muzičke obrade, aranžmani, adaptacije i druge prerade). Radi otklanjanja zablude, Delo koje čini Zbirku ne smatra se Preradom, ali ako je reč o muzičkom delu ili fonogramu, istovremena sinhronizacija zvuka i slike smatraće se Preradom po ovoj Licenci.
- b. „Zbirka“ je zbirka Dela, nabrojanih u odredbi 1(f), podataka, dokumenata ili drugih nezavisnih elemenata koja, s obzirom na izbor i raspored sastavnih delova, predstavlja originalnu duhovnu tvorevinu, kao što je: antologija, enciklopedija, zbirka dokumenata ili zbirka čijim se sastavnim delovima pristupa posebno elektronskim ili drugim sredstvima (baza podataka). Delo koje čini Zbirku ne smatra se Preradom (koje je u daljem tekstu definisano) po ovoj

Otvoreni pristup člancima

Danas je već 10-15% naučnih časopisa u režimu otvorenog pristupa i njihov broj stalno raste, a 90% izdavača dozvoljava da autori preprinte prihvaćene za objavljivanje u njihovim časopisima postave u digitalne repozitorijume svojih institucija (CERN, Harvard University, MiT, Berkeley, Max Planck Institute...) ili međunarodne tematske repozitorijume kao **ArXiv** (matematika, fizika, kvantitativna biologija), **PubMed Central** (biomedicina), **RePEc** (ekonomija), itd.

Komercijalni izdavači i OA

Pošto su shvatili da je OA tu da ostane, komercijalni izdavači uvode mogućnost da autori plate da, u časopisu koji je inače dostupan samo preko pretplate, njihov rad bude u otvorenom pristupu.

Što je ugled i uticajnost časopisa veća, to je i cena viša. Cenu plaćaju autori ili institucije.

Bibliotečki budžeti su svuda u krizi, individualne pretplate na časopise su retkost, tako da je ovo odgovor izdavača na smanjenje profita.

Horison 2020

- **Od 2014. svi rezultati dobijeni istraživanjima finansiranim sredstvima ovog programa moraju biti svima dostupni. Predviđeno je da:**
- **Članke u otvoreni pristup postavljaju izdavači a sredstva za objavljivanje mogu biti tražena u okviru projekata koje finansira EK, ili da**
- **istraživači postavе članke u repozitorijume sa otvorenim pristupom najkasnije 6 meseci posle objavljivanja (12 meseci za društvene i humanističke nauke)**

Horison 2020

- **Da se dalje razvija i podržava kompatibilna e-infrastruktura za čuvanje i razmenu naučnih informacija (publikacija i podataka)**
- **Da se pruži pomoć istraživačima pri objavljivanju u režimu otvorenog pristupa i promoviše kultura razmene.**
- **Evropska Komisija je preporučila zemljama članicama da istu politiku uvedu i prema rezultatima projekata finansiranim državnim sredstvima.**

Baza podataka o digitalnim izvorima u OA

<http://www.oclc.org/oaister.en.html>

The OAister® database
Millions of digital resources from thousands of contributors

At a glance

- Available through WorldCat.org at no charge
- Contains records of digital resources from open-archive collections worldwide
- More than 23 million records representing digital resources from more than 1,100 contributors

[View complete at a glance >>](#)

OAister is a union catalog of millions of records representing open access resources that was built by harvesting from open access collections worldwide using the Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting (OAI-PMH). Today, OAister includes more than 25 million records representing digital resources from more than 1,100 contributors.

Access to OAister

A freely-accessible site for searching only OAister records is available at <http://oaister.worldcat.org/>. Additionally, OAister records are fully accessible through WorldCat.org, and will be included in WorldCat.org search results along with records from thousands of libraries worldwide. They will also continue to be available on the OCLC FirstSearch service to Base Package subscribers, providing another valuable access point for this rich database and a complement to other FirstSearch databases.

Contributing to OAister

OAister continues to grow and expand. In order to support ongoing expansion, OCLC has transitioned the

Katalog časopisa u OA

<http://www.doaj.org>

DOAJ DIRECTORY OF OPEN ACCESS JOURNALS

ASAP ACCELERATING SCIENCE AWARD PROGRAM

Search | Browse

9397 journals
4764 journals searchable at article level
119 Countries
1099281 articles

News

- 2013-05-20 DOAJ on the road in 2013
- 2013-05-12 DOAJ celebrates 10 years at the heart of Open Access
- 2013-05-02 DOAJ sponsors Accelerating Science Award Program

Archive

BioMed Central The Open Access Publisher
INASP For the Accessibility of Scientific Publications
MDPI
Dovepress
Springer
Copernicus Publications The Innovative Open Access Publisher
LUND UNIVERSITY

DOAJ - Directory of Open Access Journals is provided by Infrastructure Services for Open Access in cooperation with SemperTool ©2013 SemperTool

Prvi digitalni repozitorijum za matematiku, fiziku i kvantitativnu biologiju, <http://arxiv.org>

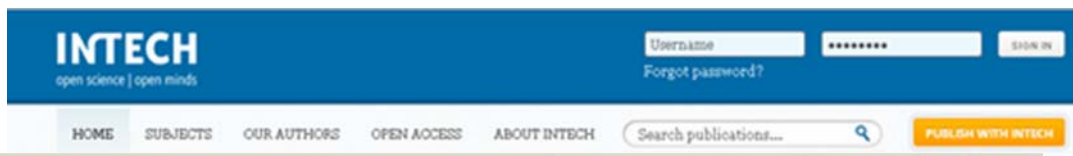

Najveći digitalni repozitorijum za biomedicinu

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc>

Digitalni repozitorjum za tehnologiju

<http://www.intechopen.com>

<http://www.freepatentsonline.com>

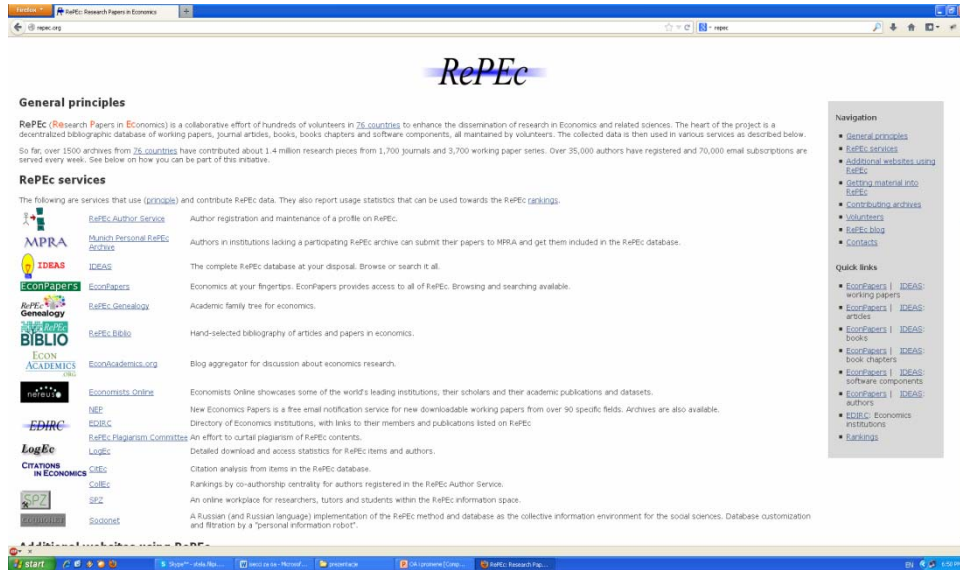
Digitalni repozitorijum za društvene nauke

<http://www.ssoar.info/en.html>

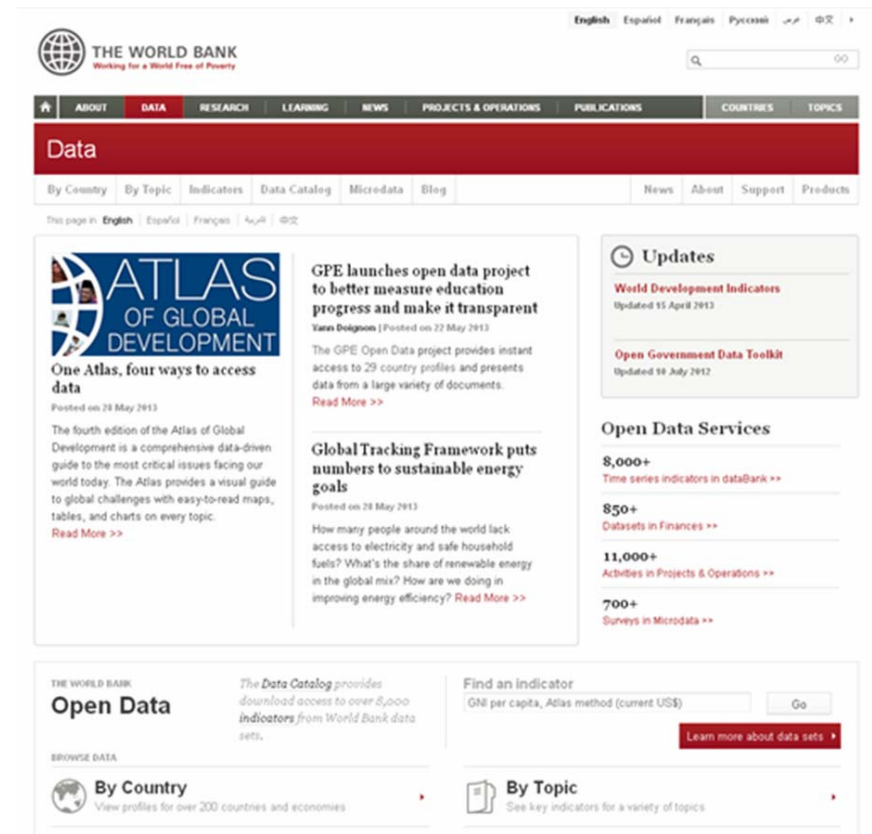
Baza podataka i repozitorijum za ekonomiju u OA

<http://repec.org/>

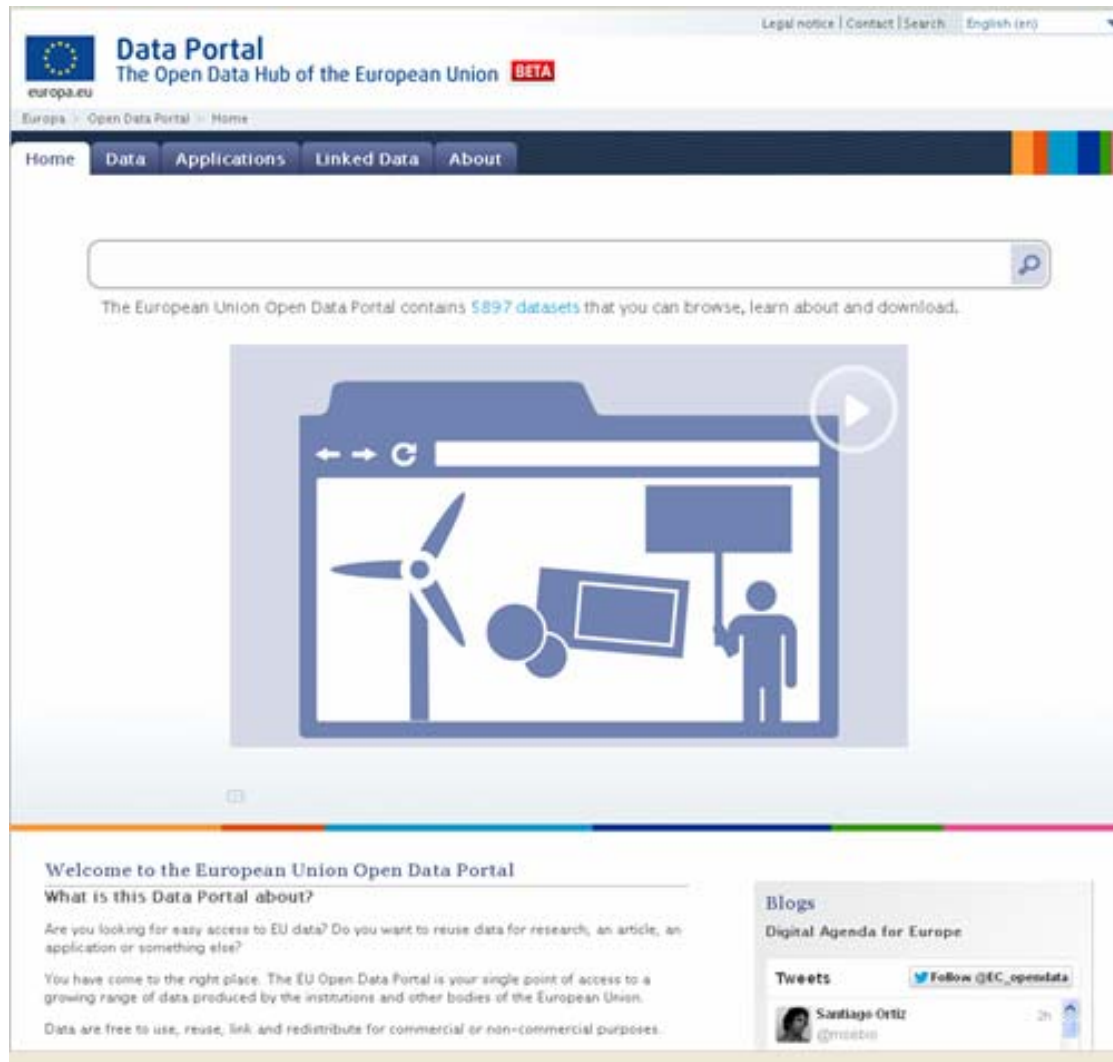

Podaci Svetske banke u OA

<http://data.worldbank.org>

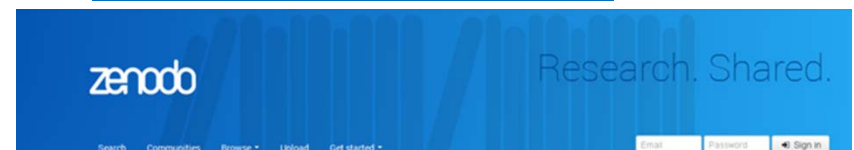
<http://open-data.europa.eu/>

“Podaci su nafta dvadesetprvog veka”.

Otvaranje pristupa i analiza već postojećih podataka u otvorenom pristupu unaprediće i nauku i privredu i kvalitet života.

Evropski istraživački podaci u OA
<http://zenodo.org>

Univerzitetski kursevi u otvorenom pristupu

<http://www.mooc-list.com/>

The screenshot shows the homepage of MOOC List. At the top, the logo 'MOOC List' is displayed in red, with a tagline 'A COMPLETE LIST OF MASSIVE OPEN ONLINE COURSES (FREE ONLINE COURSES) OFFERED BY THE BEST UNIVERSITIES AND ENTITIES.' Below the logo, a 'Welcome to MOOC List' message is visible. The main content area features a list of 'Upcoming courses' with details for 'Social Epidemiology (Coursera)', 'Stat2.3x: Introduction to Statistics: Inference (edX)', 'English Common Law: Structure and Principles (Coursera)', 'Creative Programming for Digital Media & Mobile Apps (Coursera)', and 'The Camera Never Lies (Coursera)'. On the right side, there are three utility sections: 'SITE SEARCH' with a search bar, 'USER LOGIN' with fields for username and password, and 'INITIATIVES' listing various educational partners like 10genEducation, Canvas.net, Class2Go, Coursera, MRUniversity, NovEd, OpenLearning, OpenSecurityTraining, Other Initiatives, Saylor.org, SCHARR, USAcademy, UniMOOC - Tec, and WEU.

MOOC List
A COMPLETE LIST OF MASSIVE OPEN ONLINE COURSES (FREE ONLINE COURSES) OFFERED BY THE BEST UNIVERSITIES AND ENTITIES.

Welcome to MOOC List

Upcoming courses

Social Epidemiology (Coursera)
Start Date: May 31st 2013
Social epidemiology is about how a society makes people sick and/or healthy. We address not only the identification of new disease risk factors (e.g., deficient social capital) but also how well-known exposures (e.g., cigarette smoking, lead paint, health insurance) emerge and are maintained by the social system.

Stat2.3x: Introduction to Statistics: Inference (edX)
Start Date: May 31st 2013
An introduction to statistical ideas and methods commonly used to make valid conclusions based on data from random samples.

English Common Law: Structure and Principles (Coursera)
Start Date: June 2013
For students or professionals who have an interest in learning about the development and application of the law in a common law jurisdiction.

Creative Programming for Digital Media & Mobile Apps (Coursera)
Start Date: June 2013
For anyone who would like to apply their technical skills to creative work ranging from video games to art installations to interactive music, and also for artists who would like to use programming in their artistic practice.

The Camera Never Lies (Coursera)
Start Date: June 2013
Film, images & historical interpretation in the 20th century for those who have a general interest in photojournalism, and films based on historical events.

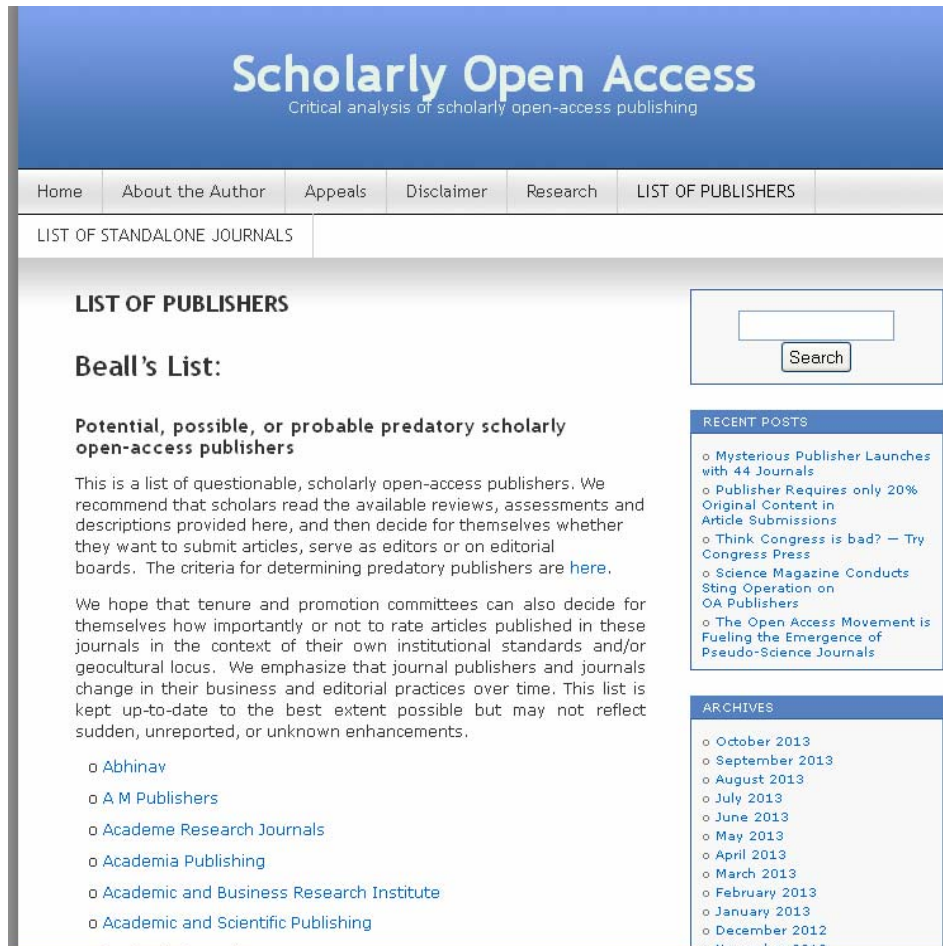
SITE SEARCH
Google Custom Search
Search

USER LOGIN
Username *
Password *
Create new account
Request new password
Log in

INITIATIVES
10genEducation (3)
Canvas.net (27)
Class2Go (4)
Coursera (178)
MRUniversity (5)
NovEd (7)
OpenLearning (4)
OpenSecurityTraining (8)
Other Initiatives (17)
Saylor.org (138)
SCHARR (3)
USAcademy (24)
UniMOOC - Tec (2)
WEU (4)

“Predatorski” izdavači

<http://scholarlyoa.com/publishers/>

The screenshot shows the website 'Scholarly Open Access' with the tagline 'Critical analysis of scholarly open-access publishing'. The navigation menu includes 'Home', 'About the Author', 'Appeals', 'Disclaimer', 'Research', and 'LIST OF PUBLISHERS'. The main content area is titled 'LIST OF PUBLISHERS' and features a search bar, a 'Beall's List' section, and a list of publishers. The 'Beall's List' section includes a paragraph of text and a list of publishers. The 'RECENT POSTS' section lists several articles, and the 'ARCHIVES' section lists months from October 2013 to November 2012.

Scholarly Open Access
Critical analysis of scholarly open-access publishing

Home About the Author Appeals Disclaimer Research LIST OF PUBLISHERS

LIST OF STANDALONE JOURNALS

LIST OF PUBLISHERS

Beall's List:

Potential, possible, or probable predatory scholarly open-access publishers

This is a list of questionable, scholarly open-access publishers. We recommend that scholars read the available reviews, assessments and descriptions provided here, and then decide for themselves whether they want to submit articles, serve as editors or on editorial boards. The criteria for determining predatory publishers are [here](#).

We hope that tenure and promotion committees can also decide for themselves how importantly or not to rate articles published in these journals in the context of their own institutional standards and/or geocultural locus. We emphasize that journal publishers and journals change in their business and editorial practices over time. This list is kept up-to-date to the best extent possible but may not reflect sudden, unreported, or unknown enhancements.

- o Abhinav
- o A M Publishers
- o Academe Research Journals
- o Academia Publishing
- o Academic and Business Research Institute
- o Academic and Scientific Publishing

RECENT POSTS

- o Mysterious Publisher Launches with 44 Journals
- o Publisher Requires only 20% Original Content in Article Submissions
- o Think Congress is bad? – Try Congress Press
- o Science Magazine Conducts Sting Operation on OA Publishers
- o The Open Access Movement is Fueling the Emergence of Pseudo-Science Journals

ARCHIVES

- o October 2013
- o September 2013
- o August 2013
- o July 2013
- o June 2013
- o May 2013
- o April 2013
- o March 2013
- o February 2013
- o January 2013
- o December 2012
- o November 2012

„Izdavači“ koji zasipaju ljude pozivima da objave rad u njihovim e-časopisima ili da objave e-knjigu, uz minimalnu naknadu. Pri tome nemaju ni recenzente ni redakcije, ni stalne adrese.

Društvene mreže

Društvene mreže kao što su Facebook, Twitter i LinkedIn i razni forumi su veoma koristan izvor informacija i omogućavaju kontakt sa kolegama iz celog sveta. Njihova popularnost i značaj stalno rastu.

Sve više institucija postavlja svoje profile na ove mreže i komunicira sa korisnicima preko njih, postavlja materijal na veb sajtove, YouTube, blogove itd. i omogućuje da korisnik jednim klikom dobije informacije o novostima sa svih adresa koje prati.

Lična elektronska biblioteka

Da bi se snašli u toj “džungli” informacija, potrebno je napraviti svoju elektronsku biblioteku koja vam je uvek i svuda dostupna i pretraživa, preko koje možete komunicirati sa kolegama i deliti važne informacije, koja će vam olakšati unošenje referenci u tekstove koje pišete i čuvati vaše beleške uz tekstove koje čitate.

Sve to omogućuje besplatni servisi kao Zotero i Mendeley.

[Get Mendeley](#)[Papers](#)[Groups](#)[Papers](#) ▼

It's time to change the way we do research.

Mendeley is a free **reference manager** and **academic social network** that can help you organize your research, collaborate with others online, and discover the latest research.

- Automatically **generate bibliographies**
- **Collaborate easily** with other researchers online
- Easily **import papers** from other research software
- **Find relevant papers** based on what you're reading
- Access your papers from **anywhere online**
- Read papers on the go, with our new **iPhone app**
- [View more features...](#)

[Sign up & Download](#)

...or sign in with

[Facebook](#)[Overview](#)[Features](#)[Discover Research](#)[iPhone / iPad](#)

"Mendeley Throws Open the Doors to Academic Data."

Zotero [zoh-TAIR-oh] is a free, easy-to-use tool to help you **collect, organize, cite, and share** your research sources.

[Download Now](#)

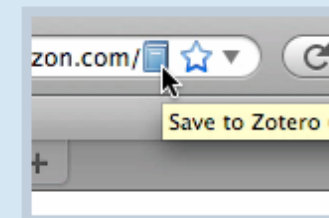
Available for Mac, Windows, and Linux

[Collect](#)[Organize](#)[Cite](#)[Sync](#)[Collaborate](#)

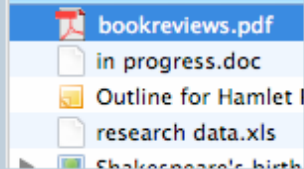
Grab your research with a single click.

A personal research assistant.

Zotero is the only research tool that automatically senses content in your web browser, allowing you to add it to your personal library with a single click. Whether you're searching for a preprint on arXiv.org, a journal article from JSTOR, a news story from the *New York Times*, or a book from your university library catalog, Zotero has you covered with support for thousands of sites.

Title

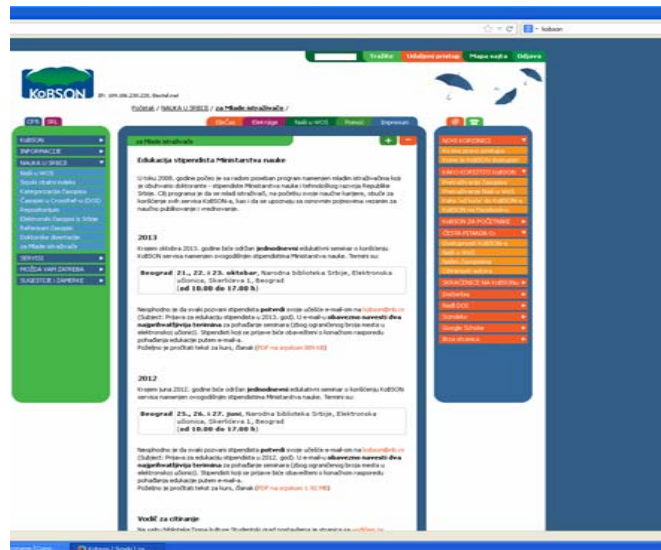

Store anything.

Zotero collects all your research in a single, searchable interface. You can add PDFs, images, audio and video files, snapshots of web pages, and really anything else. Zotero automatically indexes the full-text content of your library, enabling you to find exactly what you're looking for with just a few keystrokes.

Hvala na pažnji i srećno!

Ne zaboravite, mi smo tu za vas!

Инфо Услуге Едукација Амбијенти Пројекти О нама

Универзитет у Београду
Универзитетска библиотека "Светозар Марковић"

џирилница
латинска
english
рускии

А А А

електронски каталог
библиотеке

обједињена претрага
електронских извора

Инфо
Услуге
Едукација
Амбијенти
Пројекти
О нама

О библијотици
Основне информације
Виртуелна посета
Времепис
Медији о нама
Организација
Матична делатност
Контакти

Документи
Мисија, визија и вредности
Статус
Закони
Годишњи извештаји

Упутство за докторске дисертације

Упутство за докторске дисертације

ЧЕСТА ПИТАЊА
Како да добијем УДК број?
УДК (универзална децимална класификација) је међународни класификациони децимални систем који омогућава доследну и пословену поделу свих научних и стручних области на одговарајуће подобласти. Он је средство да се нумерички, на универзално препознатљив начин исказе којој области или научном пољу припада Ваш рад. Да бисте добили УДК број, треба да се обратите библиотекару у својој институцији (факултету/институту). Уколико Ваша институција нема библиотеку, обратите се библиотекарима у Универзитетској Библиотеци „Светозар Марковић“.

Како да одредим „научну област“ и „ужу научну област“?
За одређивање научне области и уже научне области можете да погледате Правилник о листи стручних, академских и научних назива [Сл. гласник РС, 30/2007, 112/2008, 72/2009, 81/2010, 39/2011 и 54/2011] који је донео Национални савет за високо образовање. Правилник садржи табелу са поделом на научно, односно стручне области у оквиру одговарајућих образовно-научних поља. Правилник из 2010. можете преузети овде.

Да ли је дозвољено да докторска дисертација има хедер, футер и друга формирања?
Да. У усвојеним упутствима за докторске дисертације („Упутства за обликовање докторске дисертације“ и „Форма дисертације“) назначено је како треба да изгледа насловна страна и дате су препорука о тилу и величини слова, маргинама, прорезима и

Класичне науке
Дигиталне литературе и библиографски апли
Хемија
Математика
Историја
Интерактивност
Презентационе информационе технологије
Класична литература
Психологија
Ветерина
Фармакологија
Палеонтологија и палеонтологија